

ναίσκου ἐν ᾧ ἡ ἀστεροδάκρυς Νύξ ἐφῆπλου ἤδη τοὺς πέπλους ἐπὶ τοῦ ὀρίζοντος, ὅπως ἀναλάβω τὴν μοχθηρὴν ἀνὰ τὸν κόσμον πορείαν μου, ἀφ' ἧς οὔτε νύκτιον σκότος, οὔτε σείριον καῦμα ἴσχυσε τέως νὰ με καλύσῃ.

ΚΟΡΝΗΛΙΑ Α. ΠΡΕΒΕΖΙΑΤΟΥ.

## ΤΟ ΦΙΛΗΜΑ ὑπὸ ὑγιεινὴν ἔποψιν \*

Β'.

Ἐν προτέρῳ τεύχει ἐδημοσιεύθη ἡ περὶ φιλήματος ὑπὸ ὑγιεινὴν ἔποψιν γνώμη τοῦ ψυχιάτρου καὶ ἀνθρωπολόγου καθηγητοῦ Καίσαρος Λομβρόζου. Μετ' αὐτὴν παρατίθεμεν ἐν διαφέρουσαν ἐπιστολὴν τοῦ ἀνθρωπολόγου καὶ γονίμου συγγραφέως τῆς «Υγιεινῆς τοῦ ἔρωτος», καὶ τῆς «Φιλολογίας τοῦ ἔρωτος», τοῦ γεροῦσιαστοῦ ἄμα καὶ καθηγητοῦ Παύλου Μαντεγκάτσα (Paulo Mantegazza), τοῦ παρὰ τὸ προβεβηκὸς τῆς ἡλικίας ἀκαμάτως ἐργαζομένου σοφοῦ καὶ εὐφυεθοῦς φιλολόγου, τὸ νεώτατον ἔργον τοῦ ὁποίου «Ἡ φυσιολογία τῆς γυναικὸς» ἀρτι ἐξεδόθη. Ἰδοὺ ἡ ἐπιστολὴ τοῦ Μαντεγκάτσα.

«Ζητεῖτε τὴν γνώμην μου περὶ τοῦ πολέμου, ὃν ἱατροὶ καὶ ὑγιονόμοι ἐκήρυξαν ἤδη κατὰ τοῦ φιλήματος, μίᾳς τῶν ὑπερτάτων ἀπολαύσεων τοῦ ἔρωτος· δι' ὀλίγων γραμμῶν θὰ ἱκανοποιήσω τὸν ὑμέτερον πόθον. Ἐφιστῶ ὅμως εὐθύς ἀπ' ἀρχῆς τὴν ὑμέτεραν προσοχὴν ἐπὶ τοῦ ἑξῆς, ὅτι μετὰ τοῦ ζητήματος τούτου τοῦ φιλήματος συνδέονται προβλήματα, ἅτινα δὲν εἶναι δυνατόν δημοσίᾳ ν' ἀναπτύξωμεν καὶ ἅτινα ἀπαιτοῦσι τὴν ὑπὸ ἱατρῶν μόνον κεκλεισμένων τῶν θυρῶν λύσιν αὐτῶν. Ἀναμφιδόλως ὅμως οἱ μεμορφωμένοι καὶ ἀξίεραστοὶ ὑμῶν ἀναγνώσται δὲν αἰσθάνονται τὴν ἀνάγκην τοῦ νὰ γνωρίσωσι τὰ προβλήματα ταῦτα, διότι οὐδέποτε θὰ περιέλθωσιν εἰς τὴν θέσιν τοῦ ν' ἀναγκασθῶσι νὰ φοβῶνται τὰ βακτηριδία καὶ μικροβία, ἅτινα ἠδύναντο νὰ μολύνωσι τὰ χεῖλη αὐτῶν. Μόνον ὁ ἐν τῷ βορδὸρῳ βαδίζων σπιλοῦται, τὰ δὲ φιλήματα προσώπων ἀγνῶν τὸ τε σῶμα καὶ τὴν ψυχὴν ἀνταλλαγῇσονται πάντοτε ἐν μέσῳ μυροδόλων ἀνθέων.

«Οἱ ἔσω τε καὶ ἔξω ὑγιεῖς καὶ τέρψιν ἐν τῷ φιλήματι ἀνευρίσκοντες δύνανται νὰ ἱκανοποιῶσι τὴν τέρψιν ταύτην ἄνευ τοῦ πρὸ τῶν βακτηριδίων φόβου. Καθόσον δ' ἀφορᾷ εἰς τοὺς φθισιδώντας, τὰς συμπτώματα τοῦ νοσήματος τῶν ὁποίων παραμένουσιν ἀόρατα εἰς τὸν ἀνεπιστήμονα ὀφθαλμόν, δύναμαι νὰ διαβεβαιώσω ὑμᾶς ὅτι, ἂν ἀπέβαινε δυνατὴ ἡ σύνταξις στατιστικῆς τῶν φιλημάτων, ἅτινα ἀνταλλάσσονται ὑπὸ ἀληθῶς φθισιδώντων καὶ προσώπων καθ' ὁλοκληρίαν ὑγιῶν, θὰ ἀνεκαλύπτετο ὅτι ἐν χιλιάσι περιστάσεσιν ἅπαξ πιθανῶς θὰ ἠδυνά-

μεθα νὰ διαπιστώσωμεν μετάδοσιν τῆς νόσου διὰ τοιοῦτου μέσου.

» Εὐρισκόμεθα ἐν περιόδῳ βακτηριδιομανίας, οὐδεμία δ' ἀμφιβολία ὅτι ὁ νέος οὗτος μικροσκοπικὸς κόσμος, ὅστις πανταχόθεν ἡμᾶς περιβάλλει, ἐμελετήθη καὶ μελετηθῆσεται πρὸς μέγα ὄφελος τῆς δημοσίου ὑγιεινῆς.

» Ἐν τούτοις ὁσονδήποτε καταπληκτικὰς προόδους κἂν ποιησώμεθα ἐν τῇ διερευνήσει τῶν ἀπαισιῶν καὶ τοσαῦτα νοσήματα γεννώντων τοῦτων ὀπερμάτων, ἐλάχιστον ὁπωσδήποτε ἢ οὐδὲν ἀπολύτως γινώσκουμεν ὡς πρὸς τὸ ἔδαφος, ὅπερ ἀπαιτεῖται πρὸς τὴν ὑποδομήσιν τοῦ βιωσίου αὐτῶν. Τίς οἶδεν ὅπόσα ψυματιῶδη βακτηριδία εἰσπνέουμεν καὶ καταβροχθίζομεν! Καὶ ὅμως οἱ ψυματιῶντες ἀποτελοῦσι πάντοτε χάριτι θεῖα ἐξαιρετικὴν περίπτωσιν. Πρὸς τοῦτοις δέον πρῶτιστά νὰ ἀναζητήσωμεν τὸν λόγον δι' ὃν ὁ ὀργανισμὸς παρὰ τινι μὲν ἀτόμῳ ὑποδοθῇ τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ βακτηριδίου, παρ' ἄλλῳ δε οὐ. Ἐν τούτῳ ἔγκειται τὸ ὅλον ζήτημα.

» Ἐμπρὸς λοιπὸν ἀσπασθώμεν ἀλλήλοισ ἀφῶδες καὶ ἄνευ τῆς βοηθείας τῆς διαβρωτικῆς ἀχνῆς ὑδρογύρου ἢ ἄλλων ἀπολυμαντικῶν μέσων.

» Ζητεῖτε ἀπ' ἐμοῦ καὶ ὀρισμὸν τοῦ φιλήματος· τοιοῦτον παρέχω ὑμῖν ἐκ τοῦ ἔργου μου «Φυσιολογίας καὶ μυμικῆς»: Τὸ φιλημα ἀνῆκει εἰς ὑψηλότεραν σφαῖραν τῶν βιωτικῶν αἰσθημάτων ἢ ἡ περιπτύξις, ἀπαντᾷ δὲ παρ' ἅπασι τοῖς περὶολιτισμέτοις λαοῖς. Ἐν τῇ βίβλῳ τῆς ἀνθρωπότητος μακρὰν τοῦτο ἔχει ἱστορίαν, ἀναριθμοῦς αἱματηρὰς συγκρούσεις ἔσχεν ὡς συνέπειας καὶ παρῆσεν ἀφορμὴν πρὸς πρόκλησιν πολέμου μεταξύ φύλων καὶ λαῶν. Ἄλλ' οὐδὲν ἄπορον! διότι ἐπὶ τέλους εἶναι ἡ πηγὴ ἀπειρου ἀπολαύσεως καὶ τέρψεως καὶ κατὰ συνέπειαν ἀποτελεῖ αἷτιον ἀπεριορίστου φθόνου. Δύναται νὰ ἐκδηλώσῃ τὴν ἀπιστίαν καὶ νὰ ὑποσχεθῇ τὴν μακαριότητα.

» Τὰ χεῖλη εὗρονται ἀκριβῶς ἐν τῷ σπηεῖ, ὅπερ διαχωρίζει τὸν ἔσω ἀπὸ τὸν ἔσω ἄνθρωπον. Ἐν ταῦθα, ἐν τοῖς ροδοχροῖσι τοῦτοις μεθορίοις, ἅτινα οὔτε τελωνεῖον, οὔτε ἔθνικὰ σήματα ἀναγνωρίζουσι, συναντᾷ ἡ ἐξωτερικὴ τὴν ἐσωτερικὴν τοῦ ἀνθρώπου φύσιν, ἐνταῦθα δ' ἐπίσης διενεργεῖται ἡ ἀνταλλαγὴ πάντων τῶν αἰσθημάτων, καθόσον χιλιάδες χιλιάδων τῶν εὐαίσθητοτέρων νεύρων δέχονται καὶ μεταδίδουσι τὰς ἐκ τῶν αἰσθήσεων τῆς καρδίας καὶ τοῦ ἐγκεφάλου προερχομένας εἰδήσεις. Οἱ ποῖνται εἶχον δίκαιον νὰ ποιῶνται λόγον περὶ συγχωνεύσεως τῶν ψυχῶν, οἱ δ' αἰσθηματικῶς ἐρώντες κατὰ πάσας τὰς ἐποχὰς ἠδύναντο νὰ θεωρήσωσι τὸ φιλημα ὡς τὸν σκοπὸν τοῦ διαπύρου αὐτῶν πόθου, ὡς τὸ ἐξωτερικὸν ζενὶ τοῦ ἐρωτικοῦ πάθους.

» Τὸ φιλημα ἀποτελεῖ ἀμοιβαῖον ἀσπασμὸν δύο ἐρώντων. Ὅποια ὅμως διαφορὰ μεταξὺ φιλήματος διδομένου καὶ ταυτοχρόνως ἐπιστεφομένου καὶ φιλήματος, ὅπερ μένει ἀναντοπόδοτον! Φιλημα, μόνον διδόμενον, ἀποτελεῖ μόνον παράκλησιν, εὐχὴν, ἐλπίδα, τὸ ἀνταποδιδόμενον ὅμως ἀποτελεῖ ἐχέγγυον, ἀναλλοίωτον καὶ δι' αἵματος ἄμα καὶ δακρύων ὑπογεγραμμένον συμβόλαιον, ἀποστεροῦν ἡμᾶς τὴν τε ἡδυσίαν καὶ τὴν εἰρήνην.

\*) Ἰδε ἀριθ. 39, σελ. 769—770.

» Ὅποσα εἶδον ὅμως ἀσπασμῶν ὑπάρχουσιν ἀπὸ τοῦ φιλήματος τοῦ εἰδώλου καὶ τοῦ κρασπέδου μέχρι τοῦ ὑπὸ τῆς εὐπρεπειᾶς ἐπιβαλλομένου φιλήματος παρὰ τῇ νεωτέρᾳ ἡμῶν κοινωνίᾳ! Ὑπὸ ἐπιστημονικὴν ἐποψὴν ἀνιήκουσι πάντα ταῦτα εἰς τὴν μιμικὴν τῆς καλοκαγαθίας, ὁποῖον ὅμως χάσμα διαχωρίζει τὸ φίλημα τοῦτο ἀπὸ τοῦ φιλήματος τοῦ Παύλου καὶ τῆς Φραγκίσκας Δαρμίνι (Paolo und Francesca da Rimini).!

Ἐν Φλωρεντίᾳ τῇ 6 μαΐου 1893.

Μετὰ τῶν ἐνθέρμων χειρετισμῶν μου  
ὁ ὑμέτερος

ΠΑΥΛΟΣ ΜΑΝΤΕΓΚΑΣΑΣ.

(Ἐκ τοῦ γερμανικοῦ)

Γ. Κ. Α.

## Ο ΓΑΜΟΣ ΠΑΡΑ ΣΙΔΕΡΟΥΝΤΙΟΙΣ.

Ὁ εὐθαλής τῆς Μεσογείου κήπος, ἡ νῆσος τῶν Μακάρων, ἐνθα ἡ ἀρωματικὴ μαστίχη δίδωσι τὴν ἀμβροσίαν καὶ ἡ ἡδύπνους πορτοκαλέα παρασκευάζει τὸ νέκταρ· ἡ ὥραία Χίος, τὸ ἐμπορεῖον τοῦ ἀρχιπελάγους, ἔχει τοὺς ἀγρίους της, ἔχει ὡς ἡ πεπολιτισμένη Γαλλία τοὺς Βάσκους της·

Τὰ βορειοδυτικὰ μέρη τῆς Χίου ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὰ νότια εἰσι πετρώδη, ξηρά, ἀνυδρα καὶ κατ' ἄπταιστον κλιματολογικὸν κανόνα τὸ ἀνθρώπινον φυτόν ἐν αὐτοῖς ψυχικῶς καὶ σωματικῶς καθυστερεῖ. Ἡ Σιδερούντα (κατ' ἀκριβὴ ἐτυμολογίαν Γῆ σιδηρᾶ). οὐδὲ σκιὰν δεικνύσι τῶν ἀνθούτων καὶ παχυχλόων λειμώνων τοῦ μακαρίτου Ὀρφανίδου· τὰ κυρίως προϊόντα τῆς βραχυώδους ἐκείνης γωνίας εἰσὶν ἀνθρακες, δαδία καὶ κρόμμυα· ἐν τούτοις οἱ συντηρητικοὶ σιδερούντιοι διὰ νὰ μὴ διαψεύσωσι τὴν παροιμίαν ἥτις εἰς τὴν φτώχειαν ἐπιβάλλει τὴν καλοπέρασιν τὴν περνοῦν οἱ φίλοι συχνὰ πυκνὰ μὲ χαράς καὶ ξεφαντώματα.

Ὁ γάμος εἶναι ἡ χαρακτηριστικωτέρα ἐορτὴ αὐτῶν. Ἀπὸ πρῶτης καλοῦνται τὰ τύμπανα τῶν γειτόνων ἀθιγγάνων (μεθ' ὧν οἱ σιδερούντιοι εὐρηγνται εἰς στενὰς ἐμπορικὰς σχέσεις, ὡς πωλοῦντες τοῖς περικλητοῖς Ἡφαίστοις τὰ ἀπηνθρακωμένα πεῦκα των, ἀτινα λαβόντα τὸ ὄνομα τῆς ἀγορᾶς καὶ πευκοσιγγανα ἐκλήθησαν)! Οἱ οἶκοι τῶν μελλονύμφων ἀνοίγουν θύρας καὶ παράθυρα καὶ εἰς τὴν πρασινάδα αἱ βαθοκύανοι βράκκαι τῶν μισέδων κυμαίνονται ὡς θάλασσα ἡχέεσσα θροοῦσαι... φερρ!

Κάτω ὅτῳ γιאלό, κάτω ὅτῳ περιγιάλι.

Καὶ ἡ τιλῶδης πτέρνα τῶν χορευτῶν συνθλά, συντρίβει, καταπατεῖ τὰ ὀλίγα χορτάρια ποῦχαν μένει ὅσῃν ἔρημη γῆ. κήπου κήπου καμμιὰ πιστολιὰ διακόπτει τὸν συρτὸν καὶ τὰς ἰαχὰς τῶν εὐθυμούντων, ὅπως θερμάνῃ τὸ αἷμα κανενὸς νταγῆ, ἀλλὰ τὰ συμ-

μάσματα πάλιν γυρίζουν ὑπὸ τὴν σκιὰν τῆς νεραντσούλας καὶ ὁ Ἀνακρέων χλευάζει τὸν Τυρταῖον: ἴντα λέτε βρὲ παιδιὰ καὶ φοιτάδες θὰ γενοῦμεν.

Τέλος φθάνει ἡ ὥρα τῆς ἱεροτελεστίας· ὁ παπᾶς τοῦ χωριοῦ φορεῖ τὸ πετραχήλι του καὶ καλεῖ τοὺς νυμφίους· πρὸ τῶν ποδῶν του κεῖται ἄροτρον, δεξιόθεν αὐτοῦ τοποθετεῖ τὸν γαμβρὸν καὶ ἀριστερόθεν τὴν νύμφην εἴτα μετ' ἐπισημότητος ἀποτεινόμενος τῷ ἀνδρὶ ἐρωτᾷ:

Θέλεις τὴν κι' ὀρέγεσαι τὴν κι' ἀνακαχαρίζεσαι τὴν;

Κἀκείνος:

Θέλω τὴν κι' ὀρέγομαι τὴν κι' ἀνακαχαρίζομαι τὴν!

Καὶ ὁ ἱερεὺς en conclusion:

Σὰν τὴν θὲς κι' ὀρέγεσαι τὴν

κι' ἀνακαχαρίζεσαι τὴν

Ποὺς τριχωτὸς, ἀλίγυστος, ἀληθὴς ποὺς ἐλέφαντος κινεῖται ὅπως ἀπειλήσῃ τὸ ἄροτρον. Μετὰ τὴν ὀρκωμοσίαν τοῦ γαμβροῦ, ὁ παπᾶς ἀποτεινὴν τὴν αὐτὴν ἐρώτησιν, μὲ ἀλλαγὴν μόνον τῶν γενῶν, τῇ νύμφῃ, ἥτις ἀπαντᾷ ὡς ὁ γαμβρὸς μὲ φωνὴν ὅμως ἀδύνατον καὶ διακοπτομένην πρὸ τοῦ παθητικοῦ ἐκείνου ρήματος: ἀνακαχαρίζομαι· τὰ λοιπὰ τελοῦνται κατὰ τὰ ἐκκλησιαστικῶς εἰωθότα καὶ παρτωθέντος τοῦ μυστηρίου ἄρχονται τὰ ἐγκώμια:

Ἐπῆρες τὸν Τσοφτσᾶ μου (Σοφία μου)!

τὸν αὐγαγγελῆ (Εὐάγγελον)

Πῶχει πευκατσιγγανα καὶ πολὺ δαί.

Ὁμορφη ποῦν ἡ νύφη μας σὰν ἔρχετ' ἀπ' τὸ πλῆμα Σὰν τὸ σταφύλι ροζάκι ποῦ κρέμεται ὅτῳ κλήμα.

Καὶ οἱ μάκαρες σιδερούντιοι τζοῦζουν τὴν μαστίχην των καὶ ἐν τοῖς κόφτει διὰ τίποτε, εἰς τὸ πείσμα τοῦ Καρτεσιῦ, ὅστις μόνον ἀποδείξει τῆς ὑπάρξεώς του εὕρισκεν ἐν τῇ σκέψει. Εὐτυχῇ ὄντα!

Ν. ΚΑΠΗΓΙΟΛΔΑΣΗΣ.

## ΑΓΡΟΤΙΚΟΝ ΕΙΔΥΛΛΙΟΝ

Α'.

Ἦ κούρη.

Ἦτο Θράσση. Ἐγεννήθη κατὰ τὴν λαμπροφόρον ἡμέραν τοῦ Πάσχα, διὸ ὠνόμασαν αὐτὴν Ἀναστασίαν.

Οἱ γονεῖς της ἡγάπων αὐτὴν μέχρι λατρείας. Τὴν παιδικὴν της ἡλικίαν διήγαγεν ἐν μέσῳ ἀπείρων προφυλάξεων καὶ θωπειῶν. Ἦν κατὰ βῆθος ἀγαθὴ, ἀλλ' ἐκ τῶν διαθρύψεων ἀπέβη ὀλίγον ὑπεροπτικὴ· εἰς τοῦτο δὲ συνέτεινον καὶ τοῦ πατρὸς της ἡ μεγάλῃ περιουσίᾳ καὶ τῆς μητρὸς ἡ ματαιοφροσύνη.